

Jaarverslag Diaconaal Opbouwwerk 2025

De diaconaal opbouwwerker en “het” diaconaal opbouwwerk

I. Inleiding en opdracht

De functie van diaconaal opbouwwerker kent een dubbele opdracht. Enerzijds ondersteun ik diakenen en colleges bij de uitvoering en ontwikkeling van hun diaconale werk. Anderzijds verbind ik de diaconale presentie van kerken en diaconale werkgroepen met het sociale en maatschappelijke domein in Amersfoort. Samen met diakenen en colleges draag ik bij aan het diaconale opbouwwerk van de Protestantse kerken in Amersfoort. De zeven werken van barmhartigheid (Mattheüs 25:31–40) zijn hierbij richtinggevend. Vanuit de liturgische bron van het Heilig Avondmaal – waar diakenen zichtbaar brood en wijn bedienen – werken wij aan barmhartigheid en rechtvaardigheid in de context van de stad.

Het diaconale werk is veelzijdig en omvangrijk. Structurele maatschappelijke vraagstukken zoals armoede, vluchtelingenproblematiek en eenzaamheid vragen blijvende inzet. Tegelijkertijd zorgen maatschappelijke ontwikkelingen en lokale dynamiek ervoor dat het diaconale werk jaarlijks nieuwe accenten krijgt.

Dit jaarverslag geeft een beknopt overzicht van mijn werkzaamheden en aandachtspunten in 2025.

Jaarverslag Diaconaal Opbouwwerk 2025

2. Ontwikkeling en lancering van De Kerk Helpt Mee

2025 stond in belangrijke mate in het teken van de afronding en lancering van de website De Kerk Helpt Mee. In de voorgaande jaren werd het concept ontwikkeld en technisch vormgegeven door een werkgroep onder verantwoordelijkheid van twee colleges van diakenen. In januari 2025 werd de werkgroep uitgebreid met voorzitters en secretarissen van beide colleges. Deze stap verbeterde de besluitvorming en de interne afstemming aanzienlijk.

Daarnaast zorgde de structurele betrokkenheid van communicatieadviseurs van de PGA en een technisch ontwikkelaar voor meer slagkracht. In deze fase is gewerkt aan:

- betrouwbaarheid en AVG-veiligheid van het systeem;
- inzichtelijke en correcte postcode-indelingen;
- een afgeronde testfase voorafgaand aan de lancering.

Achteraf bleek dat technische afstemming met de Microsoft-werkgroep eerder in het proces wenselijk was geweest. Desondanks kon worden vastgesteld dat de website voldoende professioneel was ingericht om tot lancering over te gaan.

De feestelijke lancering vond plaats op 2 oktober 2025 in de Bergkerk, met bijdragen van twee wethouders en de stadspredikant. Circa 100 vertegenwoordigers van kerken en maatschappelijke organisaties waren aanwezig. Ook vanuit niet-protestantse kerken werd belangstelling getoond.

In de eerste periode na livegang werd duidelijk dat voortdurende aandacht nodig is voor de duiding van diaconale hulp. Niet elke hulpvraag kan of moet door diaconieën worden opgepakt. Als diaconaal opbouwwerker werk ik samen met diakenen aan het scherp houden van deze visie, zowel richting kerken als richting maatschappelijke organisaties. Voor de verdere implementatie zijn de volgende aandachtspunten geformuleerd:

- per wijkdiaconie een plan van aanpak voor interne communicatie en weging van hulpvragen;
- structurele reflectie op de toetsing van hulpvragen;
- toerusting en intervisie voor diakenen over diaconale hulp in relatie tot het sociaal domein;
- aandacht voor voldoende diaconale bezetting binnen kerkenraden;
- versterking van betrokkenheid bij praktische diaconale inzet.

Met dankbaarheid wordt teruggekeken op de gezamenlijke inzet van alle betrokkenen in dit meerjarige traject.

3. Samenlevingsdiaconaat

De diaconieën dragen bij aan een barmhartige én rechtvaardige samenleving. Recht doen betekent ook dat onrecht zichtbaar wordt gemaakt en benoemd. In mijn werk als diaconaal opbouwwerker geef ik hieraan vorm samen met diaconale groepen, colleges en werkgroepen, waarbij structurele aandacht is voor het sociaal domein en de zorg voor de schepping.

Jaarverslag Diaconaal Opbouwwerk 2025

De dagelijkse werkzaamheden bestonden hoofdzakelijk uit afstemming via mail en telefoon, overleg, deelname aan vergaderingen en het schrijven van nieuwsberichten en korte publicaties.

3.1 Polarisatie en het stille midden

In 2025 nam de maatschappelijke polarisatie in Amersfoort merkbaar toe. In wijken, maar ook binnen geloofsgemeenschappen, stonden opvattingen soms scherp tegenover elkaar. Gesprekken over gevoelige thema's werden gemeden, wat bijdroeg aan gevoelens van onveiligheid en terughoudendheid.

Ook in mijn eigen werk was deze spanning voelbaar. Harde en soms ontwrichtende uitspraken maakten duidelijk hoe diep verdeeldheid kan doorwerken. Tegelijk zie ik het als een kernopdracht van diaconaal werk om juist in zulke situaties ruimte te blijven maken voor respectvolle dialoog en ontmoeting.

Het opkomen voor kwetsbare groepen kan leiden tot diaconaal protest en is daarmee niet altijd politiek neutraal. In 2025 heb ik ervaren dat dit spanningsvelden oplevert binnen mijn functie, waarbij het niet altijd vanzelfsprekend voelde om persoonlijke standpunten expliciet te delen. Deze ervaring vraagt om voortdurende reflectie op rol, positionering en veiligheid binnen het diaconale werk.

3.2 Diaconale hulpvragen

Van 1 januari tot 2 oktober 2025 hield ik een overzicht bij van hulpvragen waarbij mijn ondersteuning werd gevraagd. Dit betrof dus niet alle diaconale hulpvragen binnen de PGA. Maar de lijst telde tot 2 oktober 60 hulpvragen. Wat opviel is een stijging, van afgelopen twee jaar, voor de tandartskosten, huurachterstanden en complexe vragen waar overleg- en doorverwijzing heeft plaats gevonden.

Sinds de lancering van De Kerk Helpt Mee (2 oktober – 18 december 2025) registreerden we 54 hulpvragen voor de PGA en 24 vragen voor de PG-HAN:

- 21 vragen om spullen
 - 14 vragen om klusjes
 - 13 overige hulpvragen
 - 5 vragen om eten
-
- Wat diaconale hulp nu precies is, blijkt een leerproces voor zowel de diakenen als hulpverlenende professionals. In 2026 willen we hier via toerusting en overleg verder verdieping aan geven.
 - Complexe hulpvragen neem ik mee in stedelijke overleggen met gemeente, professionals en informele hulporganisaties. Samen werken is nodig om mensen te helpen die buiten het systeem vallen van organisaties, maar wel recht hebben op professionele hulp en/of gemeentelijke regelingen.
 - De hulpvragen weerspiegelen vaak een maatschappelijke trend. We zien nu dat mensen in problemen komen door: woonnood, armoede, langdurig asielbeleid, digitalisering en lange wachtlijsten in de GGZ.

Jaarverslag Diaconaal Opbouwwerk 2025

- Kerken bieden steeds meer vormen van ontmoeting ook voor wijkbewoners. Voortzetting van ontmoetingsvormen en diaconale presentie is belangrijk omdat ontmoeting en samenzijn bijdraagt aan het verzachten van eenzaamheid en het versterken van vertrouwen.

4. Participatie in bestuur, taak- en werkgroepen

Ik participeer jaarlijks in de zelfde taak- en werkgroepen, daar zit niet veel verandering in. Voordeel is dat ik bijdraag aan de continuïteit van taak- en werkgroepen, die belangrijk aandeel hebben in het diaconale werk. Nadeel is soms dat er geen ruimte is om iets nieuws te beginnen omdat iets voortzetten ook aandacht en tijd vraagt;

- Moderamen PGA en incidenteel College van Diakenen PGA;
 - Adviserend en ondersteunend structureel moderamen en regelmatig bij het college
 - Aanwezig bij overleg College PGA en PG-HAN
- PGA Werkgroep werelddiaconaat;
 - Coördinatie werkgroep PGA werelddiaconaat
 - Redactie nieuwsbrieven
 - Contact en overleg project/bestuur Bantar Gebang.
 - Verkiezing en voorbereiding nieuw PGA project werelddiaconaat vanaf 1 januari 2026.
- Werkgroep Actie Vakantiegelddelen (PGA/PG-HAN)
 - De werkgroep wordt ondersteund door de administrateur Henk Ruiten, redactielid Dineke Spee (Johanneskerk), vormgever Ivar van Loenen en vanaf 2026 ook communicatiewerker PGA Roëlle de Bruijn.
 - Als diaconaal opbouwwerker zorg ik voor het voorzitterschap van de werkgroep, het ontwikkelen en coördineren van het jaarlijks draaiboek en de redactie van diverse brieven en het contact leggen met participerende organisaties.
 - Dit jaar was er een overschot waarvoor ik drie organisaties benaderde om een dagje uit te organiseren.
- Taakgroep Kerk en Samenleving (PGA/PGHAN)
 - Secretariaat inhoudelijk agenda
 - Coördinatie contact/gesprek met wethouders
 - Participeren Wake voor Vluchtelingen
 - Participeren Diaconale dag voor jongeren
 - Ondersteunen stuurgroep House of Joy
 - Bijwonen gemeenteraad commissie sociaal rond: plek voor daklozen, subsidieregeling ontmoetingsplekken, st. Present
 - Aanwezig zijn bij Keti Koti, bijeenkomst Kerken en Slavernij, overleg werkgroep Vredesweek, Kroonbede Joriskerk
- Breed Diaconaal Platform (namens college PGA/ PG-HAN)
 - Aanwezig op bijeenkomsten
 - Bijdragen aan inhoudelijke thema's van een agenda
 - Overleg COA leiding locatie Campanile Hotel

Jaarverslag Diaconaal Opbouwwerk 2025

- Stuurgroep House of Joy (namens Taakgroep Kerk en Samenleving)
 - Regelmatig overleg/afstemming met veldwerker st. Gave
 - Bijdragen opzet programma 1000 dagen House of Joy
 - Incidenteel aanwezig op stuurgroepvergadering, namens de Taakgroep Kerk en Samenleving
- Stuurgroep Schuldhulpmaatje; (namens Taakgroep Kerk en Samenleving)
 - Regelmatig aanwezig bij een bestuursvergadering.
 - Adviseren promotie schuldhulpmaatje in Amersfoort bij kerken en organisaties.
- Bestuur Pact Sam Sam ; (namens college PGA/PG-HAN)
 - Betrokken bij de organisatie van twee grote netwerkbijeenkomsten
 - Betrokken bij onderzoek; “Spullenloods”
 - Netwerken en contact leggen met vrijwilligersorganisaties betrokken bij preventie van armoede.
- Stuurgroep Wake van Vluchtelingen; (namens Taakgroep Kerk en Samenleving)
 - Paar keer meedenken over programma en communicatie
 - Terugkoppeling naar de Taakgroep Kerk en Samenleving
- Diaconale netwerk/platforms in de wijken;
 - Dit jaar was ik betrokken bij diaconaal netwerk/platform Soesterkwartier, Klankbordgroep diaconaal werker, Hart van Soesterkwartier en Papier café.
 - Netwerk kerken Amersfoort Zuid en participeren in Sociaal plan van de wijk.
 - Voor 2026 wil ik voor de wijk Liendert, Amersfoort Noord soortgelijke bijeenkomsten verzorgen.
 - Dit betreft geen eenmalige bijeenkomsten, maar bijeenkomsten die jaarlijks een aantal keren plaats vinden. Het accent ligt op elkaar persoonlijk kennen, leren kennen van elkaars diaconaal werk voor de wijk en daar waar mogelijk vormen van samenwerken ontwikkelen.
- Collegiaal overleg
 - Afstemming eindredacteur Vierklank, communicatiewerker, medewerkers en coördinator Kerkelijk Bureau

5. In gesprek en we schrijven

Gesprekken, voor wederkerigheid in het contact en voor overleg. De meest belangrijke gesprekken waren in 2025:

- ✓ Bestuur van de Voedselbank, over de voedsel bank als nieuwe vorm van vrijwilligersorganisatie.
- ✓ Palliatieve zorg Eemland, kennismaking en aanbod voor de voorgangers.
- ✓ Landelijke diaconaal werkers.
- ✓ Veldwerker van st. Gave, informeren en inspireren.
- ✓ Gesprek stadspredikant, wethouders en initiatiefnemer de achtste dag, over de relatie armoede en zingeving.
- ✓ Tijdens mijn bezoeken aan diaconieën in de wijken

Jaarverslag Diaconaal Opbouwwerk 2025

- ✓ Cliëntenraad WIZ en bestuur Pact Sam Sam
- ✓ Kennismaking st. Babyspullen
- ✓ Informatiebijeenkomst rond financieel paspoort in Soesterkwartier
- ✓ Regelmatig overleg contactpersoon Wijkteams Amersfoort en stedelijk netwerker IndeBuurt033.
- ✓ Bijeenkomst met burgers en burgemeester Bolsius over verbinding in de samenleving
- ✓ Bijwonen overleg coördinatoren Inloophuizen
- ✓ Overleg/afstemming diaconaal werker Soest over grensgebied hulpvragen
- ✓ Overleg jeugdwerker Raad van Kerken
- ✓ Overleg tussen Diaconie PGA en Caritas
- ✓ Gebed/gespreksbijeenkomsten onrustige tijden aankondiging nieuwe AZC locaties
- ✓ PKN netwerkdag (diaconaal) pionieren
- ✓ Sparren/afstemmen rond hulpvragen met diverse diakenen, schuldhulpmaatjes, medewerkers IndeBuurt033.

Het diaconaal nieuws en de Diaconaal-opbouw-brieven zijn terug te lezen op de website van de PGA; <https://pkn-amersfoort.nl/diaconaal-nieuws/>

Jaarverslag Diaconaal Opbouwwerk 2025

6. Slot

Het diaconaal jaar 2025 kenmerkte zich door uitbreiding van diverse vormen van samenwerking en verbindingen, voor een stad die te maken kreeg met maatschappelijke uitdagingen.

De lancering van De Kerk Helpt Mee markeert een belangrijke stap in de zichtbaarheid en toegankelijkheid van diaconale hulp. De toename van hulpvragen maakt het noodzakelijk om te blijven investeren in het ondersteunen van diakenen, veelvuldig af te stemmen en te overleggen — zowel binnen de kerk als met partners sociaal domein in de stad.

Zo heb ik het diaconale opbouwjaar 2025 beschreven en ik sluit af met een persoonlijke noot van hoop:

Dat we het diaconale hart van onze kerken kloppend houden;

Dat we voldoende gemeenteleden bereid weten te vinden voor diaconale presentie en diaconale betrokkenheid;

Dat we er voor elkaar zijn om het gesprek aan te gaan over zowel wat ons persoonlijk raakt, als wat ons maatschappelijk bezorgt;

Dat we ons diaconale werk steeds weer blijven spiegelen aan tendensen in de samenleving en keuzes durven maken;

Dat we trouw blijven aan ons zelf, in de liefde van de Eeuwige.

Dank voor het lezen en meebeleven van dit jaarverslag,

Jennie Harmelink